

Collegebesluit

Collegevergadering: 16 september 2025

Zaaknummer : 1335762
Team : Welzijn
Portefeuillehouder : S.A. Meerhoff
Openbaarheid : Actief openbaar

Onderwerp

Concept Inclusie Agenda Heemstede

Kernboodschap

In het uitvoeringsprogramma college 2022-2026 is afgesproken om in 2025 een Inclusieakkoord op te stellen. In de begroting 2025 is dit aangescherpt en is het Inclusieakkoord veranderd in een Lokale Inclusie Agenda (LIA), in lijn met de gemeentelijke verplichting vanuit het VN-verdrag Handicap. De Inclusie Agenda Heemstede is een brede Inclusie Agenda. Het gaat niet alleen over mensen met een beperking, maar ook over andere groepen die uitgesloten kunnen worden. De agenda is tot stand gekomen met behulp van ervaringsdeskundigen en gericht op concrete acties. Hiermee bouwen we aan een inclusief Heemstede, waarin iedereen erbij hoort en je mag zijn wie je bent.

Besluit B&W

1. De concept Inclusie Agenda Heemstede vast te stellen;
2. Het voorgenomen besluit voor te leggen aan de commissie Samenleving om suggesties en ideeën op te halen over de agenda.

Wettelijke grondslag

Juridisch en beleidskader

- VN-Verdrag Handicap
- Europese Toegankelijkheidswet
- Wet gemeentelijke anti-discriminatievoorziening (WGA)
- Verordening Inrichting Anti-discriminatievoorziening gemeente Heemstede

- Bijzondere verordening incidentele subsidies toegankelijkheid Heemstede 2022

Bevoegdheden

Het college is bevoegd tot het nemen van dit besluit op grond van de artikelen 160-169 van de Gemeentewet.

Bestuurlijke achtergrond

In het uitvoeringsprogramma college 2022-2026 is afgesproken om in 2025 een Inclusieakkoord op te stellen. In de begroting 2025 is dit aangescherpt en is het Inclusieakkoord veranderd in een Lokale Inclusie Agenda (LIA), in lijn met de gemeentelijke verplichting vanuit het VN-verdrag Handicap. Uitgangspunt bij het VN-verdrag Handicap is dat de inclusie agenda tot stand komt in overleg met ervaringsdeskundigen ('Niets over ons, zonder ons'). De raad is eerder geïnformeerd over het proces rondom de Inclusie Agenda op 11 februari 2025. Tegelijkertijd met deze agenda wordt een afzonderlijk voorstel voor een nieuwe verordening (subsidieregeling) toegankelijkheid voorgelegd.

Motivering

In een inclusieve samenleving kan iedereen meedoen in alle levensgebieden en wordt niemand gediscrimineerd of uitgesloten. Dit betekent:

- meedoen op voet van gelijkheid
- meedoen met zoveel mogelijk regie over het eigen leven
- meedoen met zoveel mogelijk toegang tot dezelfde voorzieningen en diensten als mensen zonder beperking

Afbakening

Inclusie is op alle aspecten van het leven van toepassing. Om de Inclusie Agenda behapbaar en realistisch te houden, is daarom gekozen voor een afbakening. Bij het kiezen van thema's voor deze agenda is vooral uitgegaan van wat is opgehaald in de gesprekken met inwoners en organisaties (zie onder paragraaf 'Samenwerking en communicatie').

Thema's waarover al actueel beleid is vastgelegd door de gemeenteraad, komen over het algemeen niet terug in deze agenda. Bijvoorbeeld beleid op het gebied van armoede, schulden en maatschappelijke ondersteuning (inclusief wonen en zorg). Dit geldt ook voor beleid dat op de planning staat om te worden voorgelegd aan de raad, zoals het nieuwe sport- en beweegbeleid en de cultuurnota. Als er in de gevoerde gesprekken specifiek aandacht voor een thema is gevraagd, kan een uitzondering zijn gemaakt.

De rol van de gemeente

De gemeente heeft verschillende rollen op het gebied van inclusie:

- De gemeente als dienstverlener
- De gemeente als beleidsmaker
- De gemeente als werkgever

De gemeente als werkgever

De gemeente heeft als werkgever een belangrijke voorbeeldfunctie. Aangezien dit bedrijfsvoering betreft houdt een interne werkgroep Diversiteit en Inclusie zich hiermee bezig en komt dit niet terug in de Inclusie Agenda Heemstede. De acties in de agenda hebben te maken met de gemeente als beleidsmaker en de gemeente als dienstverlener.

Aanpak discriminatie

Uit de rapportage van Discriminatie.nl (voorheen Bureau Discriminatiezaken Kennemerland) blijkt dat er een recordaantal discriminatieklachten is in Kennemerland over 2024 (zie bijlage 2). Beleid om discriminatie tegen te gaan kan lijken op inclusiebeleid, maar is niet hetzelfde. Bij inclusie gaat het erom dat iedereen mee kan doen. Bij het aanpakken van discriminatie gaat het om het tegen gaan van vervelend of strafbaar gedrag, bijvoorbeeld vanwege iemands geloof of huidskleur. Er kan wel overlap zijn tussen inclusiebeleid en antidiscriminatiebeleid, bijvoorbeeld bij het organiseren van ontmoetingen. Vanwege het belang van de aanpak discriminatie hebben we hierover een afzonderlijk hoofdstuk opgenomen in de Inclusie Agenda.

Monitoring en evaluatie

We vinden het belangrijk inclusie blijvend te agenderen en het gesprek hierover met inwoners en organisaties te blijven voeren. Ook omdat we weten dat we nooit compleet kunnen zijn en inclusie eigenlijk nooit 'af' is. We gaan de Inclusie Agenda daarom monitoren en evalueren. Periodiek wordt de stand van zaken bekeken rondom de uitvoering van de acties. Er kan dan worden bijgestuurd en nieuwe acties kunnen worden toegevoegd. De Inclusie Agenda Heemstede blijft hierdoor actueel.

Argumenten

Het direct of indirect buitensluiten van bepaalde groepen of individuen heeft grote nadelige effecten

Mensen voelen zich hierdoor geen volwaardig onderdeel van de maatschappij en gaan hierdoor bijvoorbeeld sommige plekken mijden. Dit gaat uiteindelijk ten koste van de gezondheid en kwaliteit van leven van velen. Wij erkennen dit en willen dit stapsgewijs tegen gaan. Een inclusieve samenleving betekent uiteindelijk een betere samenleving voor iedereen.

De Inclusie Agenda Heemstede draagt eraan bij dat meer mensen mee kunnen doen en erbij horen

De agenda bevat actiepunten op het gebied van bijvoorbeeld ontmoeting, bewustwording, meedoen en toegankelijkheid. De acties hebben positieve effecten op de inclusiviteit van Heemstede.

De Inclusie Agenda is geen abstract beleidsstuk maar bewust gericht op concrete acties

Waar mogelijk willen we hiermee een tastbaar verschil maken, op weg naar een inclusief Heemstede, waarin iedereen erbij hoort en je mag zijn wie je bent.

Met de Inclusie Agenda Heemstede voldoet de gemeente aan het VN-verdrag Handicap

Sinds 2016 geldt het VN-verdrag handicap in Nederland. Het doel van dit verdrag is het bevorderen, beschermen en waarborgen van de mensenrechten van mensen met een beperking. Conform het VN-verdrag Handicap hebben gemeenten de verplichting een Lokale Inclusie Agenda op te stellen.

In de Inclusie Agenda Heemstede is gekozen voor een brede benadering

Het gaat niet alleen over mensen met een beperking, maar ook over andere groepen die uitgesloten

worden. Denk bijvoorbeeld aan uitsluiting vanwege etnische herkomst, genderidentiteit of neurodiversiteit. Het gaat om zowel zichtbare als niet-zichtbare beperkingen.

De Inclusie Agenda Heemstede is tot stand gekomen met behulp van ervaringsdeskundigen
Dit is een van de aanbevelingen vanuit het VN-verdrag Handicap. Het betrekken van ervaringsdeskundigen zorgt voor draagvlak bij de doelgroep.

Kanttekeningen, risico's en beheersmaatregelen

Een Inclusie Agenda kan nooit compleet zijn

De keuzes in de Inclusie Agenda Heemstede zijn gemaakt op basis van de opgehaalde input. Tegelijkertijd is het een 'levend document'. Er kunnen altijd onderwerpen en acties bijkomen.

Als een onderwerp in de agenda niet genoemd wordt, betekent dit niet dat we er niets aan doen
Het betreffende onderwerp kan opgenomen zijn in ander beleid. Bijvoorbeeld in het minimabeleid, schuldenbeleid of beleid maatschappelijke ondersteuning.

Inclusie valt onder het voltallige college en niet alleen onder de coördinerend portefeuillehouder
Dit komt omdat inclusie op alle aspecten van het leven van toepassing is.

De Inclusie Agenda reikt verder dan de commissie Samenleving

De genoemde acties hebben ook raakvlakken met de commissie Ruimte. Bijvoorbeeld acties op het gebied van verkeer, openbare ruimte en afval.

Financiën

De Inclusie Agenda heeft geen directe financiële consequenties. Voor kleine nieuwe acties is dekking binnen programma 6 Sociaal Domein. Voor andere acties is dekking opgenomen binnen de begroting van het betreffende programma. Ook zijn sommige acties nog in de onderzoeksfase, waardoor eventuele kosten nog onbekend zijn.

Samenwerking en communicatie

Om te komen tot een Lokale Inclusie Agenda is op vier manieren input opgehaald. Via:

1. een startbijeenkomst met de Sociale Coalitie Heemstede;
2. de Denktank Inclusief Heemstede;
3. diepte-interviews met ervaringsdeskundigen;
4. gesprekken met medewerkers van de gemeente.

Denktank Inclusief Heemstede

In de Denktank Inclusief Heemstede nemen afgevaardigden deel van de Werkgroep Toegankelijkheid, het Regenboogplatform, Vluchtelingenwerk en andere ervaringsdeskundige inwoners. De Wmo Klankbordgroep is via haar reguliere vergaderingen betrokken.

Toegankelijkheid Agenda

De Inclusie Agenda is geschreven in eenvoudig Nederlands (B1-niveau). Hierdoor is de agenda

gemakkelijker te lezen en te begrijpen. Dit maakt de agenda zelf ook inclusiever. Verder is de agenda ook digitaal toegankelijk voor mensen met een visuele beperking (PAC-validatie).

Communicatieplan

Als de acties uit de Inclusie Agenda worden uitgevoerd, dan wordt hier in de lokale media zo goed mogelijk aandacht aan besteed. Afhankelijk van het soort actie wordt het type media gekozen. In het kader van de bewustwording over inclusie is het extra belangrijk dat we laten zien wat we doen, met wie en waarom.

Planning/uitvoering

De agenda die nu voorligt is een concept. Na het ophalen van ideeën en suggesties in de commissie Samenleving (15 oktober 2025), neemt het college een definitief besluit. De Inclusie Agenda heeft een lange aanlooptijd, maar in de tussentijd zitten we niet stil. Enkele opgevoerde nieuwe acties zijn daardoor ondertussen al opgepakt, zoals de acties in het hoofdstuk over de Raadhuisstraat en de Binnenweg. Om een compleet beeld te geven van de acties vanaf 2025 hebben we deze toch laten staan bij 'wat gaan we nog meer doen' in de agenda. De overige acties worden naar verwachting uitgevoerd volgens de planning achterin de Inclusie Agenda.

Bijlage(n)

1. Concept Inclusie Agenda Heemstede
2. Rapportage Discriminatie in Kennemerland 2024